

*Gemeente Zeist
t.a.v. C van Kouwen
Postbus 513
3700 AM Zeist*

De Bilt, 26 februari 2022

Onderwerp: Reactie brief RCE *oevers Hoog Beek & Royen en Pavia*

Geachte mevrouw van Kouwen,

Naar aanleiding van het schrijven van 9 februari 2022 vanuit de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, met betrekking tot het advies inzake *oevers Hoog Beek & Royen en Pavia*, wil ik graag de reactie van Utrechts Landschap met u delen.

Utrechts Landschap is zeer erkentelijk voor de kritische doch constructieve wijze waarop wordt meegedacht over de maatregelen die wij voornemens zijn uit te voeren. Puntsgewijs zal ik de adviezen, die staan opgenomen in voornoemde brief beantwoorden.

Onderdeel 1: Technisch

Advies: Bovenzijde van de beschoeiing zo dicht mogelijk op de gemiddelde waterstand plaatsen zodat de beschoeiing zo beperkt mogelijk zichtbaar is.

Reactie: De maatregelen die worden uitgevoerd zullen ertoe leiden dat het waterpeil in de slingervijvers stabiel op een hoog niveau blijft. Het doel is om de beschoeiing zo kort als mogelijk op het waterpeil te laten aansluiten. Door deze maatregel op deze wijze toe te passen ontstaat een zo vloeiend mogelijke overgang tussen oeverrand en waterpartij.

De voorgestelde wijze van uitvoering sluit aan bij het advies.

Vraag om toelichting: In de aanvraag komt vooralsnog niet naar voren hoe het water op het moment van een hoog peil in omliggende natuur komt en zo de verdroging van het gehele gebied wordt verminderd. Het waterbergend vermogen neemt door de aanbreng van de taluds iets af en de inzijging in de bodem die voorheen door de lekkages plaats had is verleden tijd. De parken zouden dus juist droger kunnen worden.

Reactie: De conclusie dat door het beëindigen van de lekkages er minder water in de bodem inzigt en er door het aanbrengen van taluds er minder waterbergend ontstaat is juist. Desalniettemin verwachten wij dat de combinatie van de te treffen maatregelen per saldo meer water in het gebied wordt verkregen en langer wordt vastgehouden.

De vijvers zullen door de uit te voeren maatregelen substantieel hoger waterniveau hebben gedurende het jaar. In periodes dat er veel neerslag valt zal het waterpeil boven de beschoeiing komen. Dit water zal inzigen in het gebied zonder nadelige effecten zoals ongewenste afkalving of instabiliteit door achterspoeling. Ten opzichte van de huidige situatie, waarbij de beschoeiing ver boven het waterniveau uitkomt betekent dit dat in het omliggende gebied meer water wordt opgenomen.

Bovendien wordt binnen het project invulling gegeven aan de mogelijkheden om via afkoppeling meer water in het omliggende gebied op te nemen. Ik verwijs hiervoor graag naar het projectplan dat hiervoor is opgesteld (zie bijlage).

Aanvullend op deze maatregelen zullen wij op plaatsen die zich ertoe lenen (zonder ongewenste bodemverrijking te creëren) de bodem voorzien van organisch materiaal (mulch). Dat zal ertoe leiden dat het vochtvasthoudend vermogen verhoogd wordt. Het maai-beheer op de omliggende gazons wordt adaptief uitgevoerd, met name door in droge periodes het gras minder kort te maaien. Hierdoor zal beter ingespeeld kunnen worden op de effecten van de verdroging.

De combinatie van deze maatregelen zullen ertoe bijdragen dat de parken beter bestand zijn tegen de effecten van de klimaatverandering (verdroging tijdens droogte en overstroming tijdens slagregens), terwijl de historische uitstraling van de buitenplaatsen intact blijft.

Onderdeel 2: Esthetische en ecologisch

Advies: Maximale hoogte zandtalud aanhouden ter hoogte van het gemiddelde waterpeil

Reactie: Zoals eerder beschreven zal het waterpeil zo dicht mogelijk aansluiten tegen de bovenrand van de beschoeiing. Het waterpeil zal, afhankelijk van de hoeveelheid neerslag en verdamping) een redelijk stabiel niveau hebben over de loop van het jaar. Het zandtalud zal worden aangelegd direct onder het waterpeil. Het talud loopt zowel in verticale als in horizontale richting af in de waterpartij. Bij fluctuatie van het waterpeil, bijvoorbeeld bij droge zomers met veel verdamping, zal het waterpeil incidenteel dalen tot onder het niveau van het talud. Omdat het talud verticaal afloopt zal in die gevallen slechts een klein deel van het zandtalud boven de waterspiegel uitkomen. Het esthetisch effect is hierdoor minimaal terwijl de ecologische meerwaarde zeer groot is. De voorgestelde wijze van uitvoering sluit aan bij het advies.

Advies: Enkel kiezen voor lage begroeiing op het talud.

Reactie: In de voorgestelde variant *eco* was voorzien om op het talud ook houtige gewassen aan te brengen. Gezien het belang van het behoud van de vloeiende oeverlijn zal dit komen te vervallen en wordt er alleen lage tot halfhoge kruidenbegrøeiing toegepast (afhankelijk van diepte van de aanplant in het talud en de daarmee verband houdende visuele impact op de vloeiende oeverlijn). De voorgestelde wijze van uitvoering wordt aangepast aan het advies.

Suggestie: Binnen de historische aanleg kansen benutten om zowel de cultuur- als natuurwaarden te verhogen door aanplant van bloeiende en vruchtdragende heesters aan te planten.

Reactie: Deze suggestie nemen wij graag ter harte en zullen dit meenemen in de uit te voeren maatregelen.

Onderdeel 3: Hoog Beek & Royen vs. Pavia

Advies: De weerspiegeling van het hoofdhuis op Pavia is een karakteristiek onderdeel van het ensemble. Een zandtalud met begroeiing lijkt hier niet op zijn plaats. Mede vanuit het oogpunt vanuit de erfgoeddeal is het advies een andere aanpak te kiezen. Zo kan onderzocht worden wat de resultaten zijn bij Hoog Beek & Royen en kan onderzocht en getoetst worden of dit ook elders op deze wijze kan worden toegepast.

Reactie: De waarde van de weerspiegeling van het hoofdhuis in de vijver is ontegenzeggelijk een belangrijk element van het ensemble. De toepassing van het talud op Hoog Beek & Royen zullen wij gedurende 2 jaar monitoren op kwaliteit, zowel ecologisch als esthetisch. Afhankelijk van de uitkomsten, zullen wij het aanbrengen van het talud in de spiegelvijver op Pavia, opnieuw ter overweging nemen. De voorgestelde wijze van uitvoering wordt aangepast aan het advies.

Onderdeel 4: Beheer en onderhoud

Advies: Voor aanvang van het project een beheervisie en beheermaatregelen met het streefbeeld op te stellen van de nieuwe situatie om het schoonhouden van de vijvers, het verwijderen van de opslag langs de oevers en in de nieuwe onderwatertaluds en het dichten van gaten die mogelijk door achterspoeling achter de beschoeiing ontstaat te begroten en organiseren.

Reactie: Wij nemen dit advies ter harte en hebben dit voorzien in de uit te voeren processtappen binnen het project. Bij zowel de uitvoer van de maatregelen als het beheer en onderhoud, zullen de uitgangspunten die beschreven staan in de *Uitvoeringsrichtlijn Hovenierswerk historische tuinen en parken* (URL 6010) de basis vormen voor de uitvoer én het beheer en onderhoud. Zodra de exacte invulling van de maatregelen bekend is, zal er een planmatig onderhoudstraject worden vastgelegd in het door Utrechts Landschap gehanteerde onderhouds- en plansysteem CMSI. De noodzakelijke beheermaatregelen worden vastgelegd in zogenaamde beheerplannen. Deze maken onderdeel van de (SNL) gecertificeerde kwaliteitscyclus. De voorgestelde wijze van uitvoering sluit aan bij het advies.

Samen met het voltallige projectteam kijk ik enorm uit om de voorgestelde maatregelen te gaan uitvoeren om Pavia en Hoog Beek & Royen weer de uitstraling en allure te geven die hoort bij deze monumentale buitenplaatsen!

Ik hoop dat, middels beantwoording van uw brief, de verduidelijking van de aanvraag voldoende is om spoedig een positief besluit genomen kan worden!

Met vriendelijke groeten,

Ivor de Baat

Projectleider Robuust watersysteem Zeisterbos en landgoederen

Tel: 06-82303586

i.debaat@utrechtslandschap.nl